 <https://doi.org/10.30563/turklad.882320>

İntihal / Plagiarism

This article was checked by

programında bu makale taranmıştır

Makale Bilgisi / Article information

Makale Türü / Article types	: Araştırma Makalesi / Research article
Geliş Tarihi / Received date	: 17.02.2021
Kabul Tarihi / Accepted date	: 01.06.2021
Yayın Tarihi / Date published	: 20.06.2021

Atıf / Citation

Öztürk, M. (2021). "Çağdaş Tatar Edebiyatının Çok Yönlü Yazarı: Zölfet Hekim". *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi / International Journal of Turkic Dialects (TÜRKLAD)*, 5. Cilt, 1. Sayı, 87-92.

ÇAĞDAŞ TATAR EDEBİYATININ ÇOK YÖNLÜ YAZARI: ZÖLFET HEKİM
Versatile writer of contemporary tatar literature: zölfet hekim
MEHTAP ÖZTÜRK¹

Öz

Zölfet Hekim, XX. yüzyılın sonu ve XXI. yüzyılın başı Tatar Edebiyatının önde gelen isimlerinden birisidir. Makalede Zölfet Hekim'in Tatar Edebiyatındaki yeri, eserleri, edebî kişiliği, eserlerinde kullandığı üslup ve bakış açısı üzerinde durulmuştur. Yazar, şair, dram ustası ve ses sanatçısı olan Zölfet, hayatı ve insanları gözlemleyerek kimi zaman komik ve hicivli kimi zaman da gerçekçi bir biçimde duygularını ve düşüncelerini sanata yansıtmıştır. Mitolojik, psikolojik, komedi, dram, tarih, fantastik ve absürt tarzda pek çok türde hikâye ve roman yazmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zölfet Hekim, Çağdaş Tatar Edebiyatı, Tatar Sanatı.

Abstract

Zölfet Hekim is one of the most important and prominent name in the 20th century Tatar literature. In this article, the place of Zölfet Hekim in the Tatar literature, his works, his literary personality, the language and point of view he used in his works is emphasized. Zölfet, who is a writer, poet, drama master and vocal artist, reflected his feelings and thoughts in art, sometimes funny and satirical, sometimes realistically by observing life and people. He wrote many genres of stories and novels in mythological, psychological, comedy, drama history, fantastic and absurd styles.

Key Words: Zölfet Hekim, Modern Tatar Literature, Tatar Art.

¹Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. Elazığ/TÜRKİYE.
el-mek: mehtapoztrk@artvin.edu.tr

 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6451-0398>

Giriş

Yüzyıllardır süre gelen Tatar Edebiyatı, her yüzyılda ülkede yaşanan değişikliklerle ilişki içerisinde. Kendi tarihi içerisinde üç kez yenilenme yaşayan Tatar Edebiyatı, ilk yenilenmeyi Orta asırlarda Bulgar, Altın Ordu, Kazan Hanlığı döneminde, ikinci yenilenmeyi XIX. yüzyılın sonunda başlayan ve XX. yüzyılın yirmili yıllarına kadar devam eden Ceditçilik hareketiyle yaşar. XX. yüzyılın seksenli yıllarında ise ülkedeki iktisadî ve siyasî durumun değişmesiyle edebiyat üçüncü yenilenme basamağına atlar. Edebiyat güçlü bir yükseliş devrine geçer (Galiullin ve Yarullina, 2007: 735).

1980’li yılların sonunda toplumda başlayan değişim ve gelişimlerin etkisiyle Tatar Edebiyatı da konularını -aydınlatma tarzını- değiştirmeye başlar. Tataristan’ın bağımsızlık için mücadelesi edebiyata yeni bir ruh üfler, ediplerin yaratıcılık enerjisi kuvvetlenir, fikirleri açıktan açığa söylemeye imkân verir. İdeal bir sistem olarak tanıtılan Sovyet sistemi, birçok eserde eleştirilmeye başlar, işçi ile idareciler arasında ilan edilen eşitliğin gerçek yüzü ortaya konulur.

Bugün Tatar Edebiyatı büyük sosyal değişiklikler ve ideolojik arayış dönemindedir. Geçmişteki zengin edebî geleneklerini koruyup XXI. yüzyıla uyum sağlayan ve geleceğe umutla bakan Tatar Edebiyatı bugün de gelişmekte ve derin içerikli eserler ile zenginleşmektedir. Tatar Edebiyatı, halk hayatının bugününü ve geçmişini daha geniş, daha dolu bir şekilde yansıtarak, millî ruhunu ve fikrini koruyarak uluslararası edebî harekete daha aktif bir şekilde katılarak yükselmeye devam etmektedir (Zaripova, 2006: 17-18).

Fenis Yarullin, Alimcan Gıylmanov, Razil Veliyev, Rkail Zeydulla, Ferit Yahin gibi günümüz Tatar Edebiyatının çeşitli edebî türlerinde eser veren isimlerinden birisi de Zölfet Hekim’dir. Yazar, 11 Ağustos 1960 yılında Tataristan’ın Tüben Kama (Nijnekamsk) şehrine bağlı Şingalçe köyünde doğar. 1977 yılında kendi köyünde bulunan liseden mezun olur. S.P. Gorbunov adında bir tesiste ve Nijnikamsk sıhhi tesisat fabrikasında tamirci olarak çalışır. 1978-1980 yılları arasında Sovyet Ordusunda görev yapar. Orduda görev yaptıktan sonra Nijnikamsk’ta yaşamaya ve çalışmaya başlar. Aynı yıllarda Kazan Devlet Kimyasal Teknoloji Enstitüsü’nün Nijnikamsk şubesinde okur.

1988 yılının sonunda Tatar Devlet Filarmoni Derneğine yazar-icracı olarak davet edilir. Bir süre sonra Filarmoni Derneğinden ayrılır. Kendi pop grubunu organize eder. K. Tinçurin adındaki Tatar Drama ve Komedi Tiyatrosunda ve Tataristan Ulusal Edebiyat ve Sanat Müzesinin edebiyat kulübünde pop grubunu yönetir (Dautov ve Rahmani, 2009: 555).

Zölfet Hekim, Business Online gazetesi ile yaptığı bir röportajda hayata bakış açısına ve sanatına dair açıklamalarda bulunur. Yazım hayatına ilk olarak nasıl başladığını anlatan Zölfet, “İlk şiirimi 6 yaşında yazdım, ama ne yazık ki hatırlamıyorum. Sadece benim ve komşu köyler arasında yetişen çok eski bir kurutulmuş çam ağacına adanmış olduğunu hatırlıyorum”, der.

Yazar, şair, dram ustası ve şarkıcı olan Zölfet Hekim, profesyonel olarak 80’lerin sonlarına doğru yazmaya başladığını söyler. Yazmaya başlamadan önce müzisyenlik yaptığını ve restoranlarda şarkı söylediğini ifade eder. Kazan’a ilk geldiği sıralar kalacak yeri olmadığını söyleyen yazar, daha sonra hayatını önemli derecede etkileyen bir olay olduğunu, senaryo yarışmasında *Elijah Kaber* “Kutsal Mezar” adlı çalışmasının ilk sırada yer aldığını ifade eder. Bu yarışmadaki zaferi ona ilham verir. 80’li yılların sonunda ve 90’lı yılların başında pek çok yazı yazan Hekim, yazmanın içerisinde birikmiş olduğunu ifade eder. Bu zamana kadar fazla yazamamasının nedenini ise eğitime, orduda hizmete, 6 yıl boyunca bir restoranda şarkı söylemeye ve gezintiler yapmaya bağlar².

² (<https://www.business-gazeta.ru/article/101028>). Bir gazete röportajından alınmıştır.

Z. Hekim'in bugünkü Tatar nesrinde, önemli bir yeri vardır. 1980'li yıllarda edebiyat sahasına gelen yazarın, *İdil, Söyimbike, Çayan, Kazan Utları* dergilerinde hikâye ve hicivleri yayımlanır. 1992 yılında birkaç şiir ve türküsü *Bir Tavda Un Çişme* "Bir Dağda On Çeşme" adıyla kitap olarak basılır (Zaripova Çetin, 2018: 808).

Yazarların dünyaya bakış açısının değişmesine sebep olan bu yüzyıllarda milletin devletçi geçmişine değil, daha da eski dönemlere, yani İslam dinini kabul ettiği dönemlere başvurma söz konusudur. Bu sebeple Tatar Edebiyatı mitolojiye ve mit yaratmaya yönelir. Mitoloji, bugünkü kültürün kaynağıdır ve insanlığın çıkışını, âlemin ve yeryüzünün yaratılışını açıklayan, yorumlayan bilim dalıdır (Galiullin ve Yarullina, 2007: 731). Z. Hekim'in *Agımsuda Ni Bulmas* "Akan Suda Ne Olmaz" (1995) eserinde mitolojiye yöneldiği görülür. Eserde mitolojik öğelerden ve canlılardan hareketle topluma mesaj verilir. Yazar, Cırıklı Köyünde yaşayan insanların ruh halini, hayata bakış açılarını ve yaşanan olayları mitolojik bir unsur olan Su Anası üzerinden bize aktarmaya çalışır (Öztürk, 2020: 23).

Su Anası, Tatar Edebiyatında görülen mitolojik bir varlıktır. Halk inançlarına göre, suda yaşar. İnsan görünümüdür, fakat burun kemiği yoktur, sadece burun deliği vardır. Bedeni ince tüylerle kaplıdır, ayakları arkaya dönüktür. İnsanları suya batırıp öldürür. Saçları uzun ve dağınıktır, onları altın tarağıyla tarar. Su altında camdan bir sarayda yaşar. İyi insanlara karşı iyidir, kötü insanları sevmez. Esas sembolü altın tarak veya altın kovadır. Tatarların yaşadığı bölgelere göre Su Anası hakkındaki görüşler değişim geçirir. Örneğin; Hazar denizinin kıyısında hayat sürdüren Astarhan Tatarlarının inançlarına göre eski hamamlarda, su değirmenlerinde, hatta eski mezarlıklarda da rastlanır. Erkek türü Su Atası, Su Babası gibi isimlerle anılır. Tatar masallarında karşımıza çıkan bu yaratık, yazılı edebiyatta ilk olarak Çağdaş Tatar Edebiyatınının kurucularından olan Abdullah Tukay'ın Su Anası şiirinde geçer (Öner, 2019: 49). Abdullah Tukay'dan sonra Su Anası imajı edebiyatın ve sanatın farklı türlerinde yansıma bulur. Pek çok sanatçı şiir, nesir, dram, resim ve heykel gibi türlerde kendi Su Anasını yaratır. Kazan şehrinin ana meydanında bulunan altın taraklı Su Anası heykeli, günümüz Tatar toplumunda eski mitolojik yaratıklara olan bakış açısının tekrar canlandığına bir örnektir.

Çağdaş Tatar toplumunda mitolojik unsurlar içeren modern sanat dalları, yaşamı ve dünyayı algılamada yeni akımların şekillenmesine yol açar, ilkel topluma has olan kavram ve tasvirler modern yaşamda her sanatçıya özgü bir üslupla canlandırılır. Sanatçıların bir kısmı mitolojik tasvirleri diriltirken onların ana işlevini korumakla birlikte o kavramları tekrarlama yolundan da gitmez; onları günümüz problemleri açısından değerlendirir, yeni anlamlarla zenginleştirir (Yarullina Yıldırım, Mingazova, 2020:1).

Zölfet de *Agımsuda Ni Bulmas* "Akan Suda Ne Olmaz" eserinde Su Anası mitolojik canlısını farklı bir bakış açısıyla okuyucuya sunar. Daha doğrusu kolaj tekniği yardımıyla Su anası üzerinden yaşamın çetrefilli yönlerini açmaya, hakikati bulmaya çalışır. Romandaki olaylar Abdullah Tukay'ın Su Anası şiirinde olduğu gibi Su Anasının altın tarağının çalınmasıyla başlar. Altın tarağı çalan roman kahramanının işleri planladığı gibi gitmez. Eserin sonunda insanlara toplumsal konularda mesaj verilir. Yazarın Tukay'ın şiirinden hareketle böyle bir eser yazması Tukay'dan etkilendiğinin de ciddi bir göstergesidir.

Mitolojik motif Z. Hekim'in geleneksel bir Tatar köyünde yaşanan olayları canlandıran *Şaytan Kuyuntığı* "Şeytan Girdabı" (1999) adlı trajedisinde de karşımıza çıkar. Bu eserde mitolojik dünya ve gerçek dünya olmak üzere iki dünya göze çarpar. Gerçek hayatta köy, Fenzile ve Rezim ilişkisi, onların anneleri; mitolojik hayatta ise Fenzile'nin gönlüne yerleşen İlgiz-Şeytan ve Rezim'in gönlüne yerleşen İlgize-Şeytan yer alır (Zaripova Çetin, 2018: 809).

Hekim'in tanınmış eseri olan *Kişir Basuvı* "Havuç Tarlası" adındaki komedisi de mitolojik yönüyle çok güçlü bir eserdir. Bu eserin temelinde, son yıllarda halk arasında yayılan uzay gemisi hakkında mit yatar ve olaylar onun etrafında gerçekleşir. Keskin satirik tarzda yazılan eserde dönemin olumsuz yönleri, özellikle Tatar köylerindeki ahlaki ve sosyal meseleler

yeni anlatım teknikler yardımıyla tenkit edilir (Galiullin ve Yarullina, 2007: 734). Bu komedi Tatar postmodern edebiyatının bir örneği olarak değerlendirilir.

Çağdaş toplumdaki değişimlerin diğer bir neticesi olarak son yıllarda Tatar halkının uzak tarihine başvurması sonucunda çeşitli türlerde yazılan, Altın Ordu İdil boyu, Bulgar Devleti ve Kazan Hanlığı devrine adanan eserler ortaya çıkar. Halkının şanlı tarihine tarafsız olmayan Z. Hekim, İdil boyu Bulgar devletine Bağdat hilafet elçisinin gelmesi olayını *Menğilikke İzgı Sefer* “Ebediyete Kutsal Sefer” adındaki piyesine konu olarak alır. 922 yılında gerçekleşen bu tarihi olay günümüz Tatarlarının millî birlik ve bağımsızlık hakkındaki hüznünlü fikirleriyle örtüşerek ayrıntılı bir şekilde aydınlatır (Galiullin ve Yarullina, 2007: 733).

XX. yüzyılın son çeyreğinde Tatar edebiyatında insanın çetrefilli iç dünyasına olan ilginin artmasıyla beraber psikolojizme dayanılarak yazılan hikâye ve romanlarda artış görünür ve yenilik ayrı bir eğilim kazanır. Nesir ve dram türündeki eserlerinde psikolojinin çeşitli yöntemlerini ustaca kullanan Z. Hekim örneğin; *Gönah* “Günah” adındaki romanında insan hayatının, ruh dünyasının tarihi ve toplumsal hayattan daha üstün tutulması gerektiği kaanetine varır. Psikanalizm ruhuyla yazılan bu eserde kahramanın gönlünde, iç dünyasında gerçekleşen psikolojik hisleri analiz ve sentez etmeye, bu duyguların sebebini anlamaya yöneliş vardır. Dış olaylar etkisinde daha çok kahramanın dünyaya bakışı ve hayat felsefesi merkeze koyulur (Galiullin ve Yarullina, 2007: 731-732). Zaripova Çetin’in de belirttiği gibi, Zölfet Hekim’in bu eseri okuyucuların dikkatini felsefî ve psikolojik arayışlar yönüne doğru çeker (Zaripova, 2009: 345). Yazarın “Korku” adındaki diğer bir hikayesi de olayları psikolojik yönden çok derin anlatan eserlerinden sayılır. Bir röportajında eserlerinin içerisinde en sevdiği hikâyesinin “Korku” hikâyesi olduğunu söyler. “*Bence bu benim en iyi hikâyem*” der. Bazı sebeplerden ötürü otobiyografik olarak kabul edildiğini, ancak öyle olmadığını ifade eder³.

Düşünce ve tasvir özgürlüğüne kavuşan pek çok Tatar edebiyatı yazarları gibi, Zölfet Hekim de kendi duygu düşüncelerini paylaşmada yeni anlatım tekniklerine başvurur. Örneğin, sanatçının *Bit* “Yüz” isimindeki dram eserinde oyun, maske, rol gibi teknikler sıkça kullanılır. Dostluk, sadakat, aşk, vatan ve toprak sevgisi gibi önemli değerleri, insan hayatı hakkındaki felsefî düşünceleri okurla paylaşmak için, yazar edebî maske yöntemine müracaat eder. Eserde insanların farklı yüzleri ön plana çıkarılır. İnsanoğlunun nasıl ikiyüzlü bir varlık olduğu duruma, zamana ve çıkarlarına göre nasıl değişik yüzler takındığı ibretli olaylar örneğinde gözler önüne serilir (Yarullina Yıldırım, 2017: 136).

Tatar edebiyatına konu bakımından yenilik getiren *Tilsiz Kükü* “Dilsiz Guguk Kuşu” adlı dram eseri, 2004 yılında düzenlenen *Yaña Tatar Pyesası* (Yeni Tatar Piyesi) yarışmasında birincilik kazanır, 2009 yılında Abdullah Tukay Devlet ödülüne layık görülür (Zaripova Çetin, 2018: 808-809). Eserde 1939 yılındaki Rus-Fin savaşında gerçekleşen olaylar yansıtılır. Bildiğimiz gibi, Çarlık Rusya’sında yaşayan pek çok Tatar halkı ekonomik sıkıntılardan ve çeşitli baskılardan dolayı yabancı topraklara gitmek zorunda kalır. Finlandiya’nın henüz Rusya hükümetine bağlı olduğu dönemde (1809 yılı barış anlaşması sonucunda İsveç’ten Rusya’ya özerk bir bölge olarak aktarılır), bir kısım Tatar Türkleri özellikle XIX. yy’ın ortalarında Nijegorod vilayeti Sergaç ilçesinde yaşayan Mişer Tatarları Fin topraklarına göç eder. Muhacirlerin çoğunluğunu askerler ve tüccarlar oluşturur (Zakirov, 2006:180). Fakat 1939 yılında Sovyet Rusya ile Finlandiya arasında savaş başlayınca aynı milletin mensupları karşı cephelerde birbirine silah çekmek zorunda kalır. Zölfet Hekim’in bu dram ederinde biri Rus diğeri Fin cephesinde savaşan iki Tatar gencinin başından geçen üzücü olaylar anlatılır. Soylarıyla aynı köke bağlı, hatta birbirlerine akraba olan bu iki genç buldukları ülkelerin ideolojisi doğrultusunda birbirine karşı savaşmaktadır. Bunu kabullenemeyen sanatçı, hayal gücünü kullanarak kan bağının ülke siyasetinden daha güçlü olduğunu kanıtlamak ister. Kültür

³ (<https://www.business-gazeta.ru/article/101028>) gazete röportajından alınmıştır.

mirasçısı olan bir Tatar türküsü sayesinde iki savaşçı arasında bir bağ oluşturur, onları birbiriyle kavuşturur.

XX. yy Tatar Edebiyatının gelişiminde Tatar tiyatrosunun çok büyük etkisi vardır. Batılı edebî akımların yansımalarının en canlı şekilde yaşandığı verimli dönemlerden geçerek günümüze kadar gelen Tatar Tiyatrosu, halk oyunları, düğün ve Sabantuy geleneği gibi zengin bir geçmişten beslenir (Kamaliyeva, 2009: 65). Tatar tiyatrosu tarihine Aliasker Kamal, Kerim Tinçurin, Taci Gızzet, Tufan Minnullin vs. gibi dram yazarlarının isimleri nasıl büyük harflerle yazılmışsa, günümüzde Zölfet Hekim'in de sahnelenen tiyatro eserleriyle Tatar tiyatrosunda önemli bir yeri vardır. 1992 yılından bu yana sadece Aliasker Kamal Tatar Devlet Akademi Tiyatrosu sahnesinde yazarın *Karak* “Hırsız”, *Cülerler Yortu* “Akıl Hastanesi, *Kürezeçi* “Falçı”, *Min Töş Kürdüm* “Ben Rüya Gördüm”, *Kile Yava, Kile Yava...* “Gelip Yağıyor, Gelip Yağıyor...”, *Kişir Basuvı* “Havuç Tarlası”, *Tilsiz Kükü* “Dilsiz Guguk Kuşu”, *Su Töbünde Söygenim* “Su Dibinde Sevgilim”, *Bit* “Bet”, *Mıltık* “Tüfek” olmak üzere pek çok piyesleri sahnelenir (Dautov ve Rahmani, 2009: 555).

Aliasker Kamal Tatar Devlet Akademi Tiyatrosu sahnesinde oynanan *Su Töbünde Söygenim* “Su Dibinde Sevgilim” adlı ilk komedi piyesi izleyicilerin oldukça beğenisini kazanır. *Su Töbünde Söygenim* “Su Dibinde Sevdiğim” adlı müzikal ve lirik komedisinde ince ironi tekniklerinden faydalanarak toplumdaki önemli olayları gülme prizmasından geçirerek yansıtılır (Galiullin ve Yarullina, 2007: 733; Zaripova Çetin, 2018: 811).

Zölfet'in *Agımsuda Ni Bulmas* “Akan Suda Ne Olmaz” adlı romanı ve *Kişir Basuvı* “Havuç Tarlası” adlı öyküsü, tiyatro sahnelerinde yıllardır oynanan en önemli eserleridir (Zaripova Çetin, 2018: 808).

Sanatçının *Cülerler Yortu* “Deliler Ülkesi” ve *Kürezeçi* “Falçı” piyeslerinde, Tatar köylerinin yavaş yavaş yok olması, karışık nikâhlar, dinden, örf ve adetlerden uzaklaşma, Tatar diline olumsuz tutum ve birlik olmama eserlerin ana sorunları haline gelir. Günümüzde de dram eserleriyle gündemde kalan Zölfet Hekim, *Barmı Rişvetke Deva?* “Var mı Rüşvete Deva?” adlı hicvi komedisinde adaletli ve dürüst olduğu için işinden olan kimya öğretmenin rüşvete deva olacak bir ilaç yapmasını ve bu durumun etrafında gelişen olayları anlatmaktadır (Zaripova Çetin, 2018: 812). Bunların yanı sıra Tatar yazarları arasında ilk kez Z. Hekim'in eserlerinde, post modern edebiyata özgü nitelikler görülür. “Hayat Tiyatrosu” eseri zemininde çeşitli felsefi fikirler ifade eder. Absürt tiyatro, parodi, oyun, kolaj, reminisstensiya “hayal meyal hatırlama”, kinaye gibi teknikler kullanır (Galiullin ve Yarullina, 2007: 732).

Söz yazarı ve aynı zamanda ses sanatçısı Zölfet Hekim kendi yazdığı *Cırlarım-Hıyallarım*, *Yarım Ay*, *Töngi Seyehet*, *Bolgar Kızı*, *Gaziz Xalkım*, *Nerse Buldı Sina Bugin?*, *Saflık* vb. türkülerini seslendirir (Dautov ve Rahmani, 2009: 555). Türkü, insanın hislerini ezgiler aracılığıyla dışa vurmasını sağlayan insan ruhunu yansıtan sanattaki en önemli araçlardan birisidir. Z. Hekim de yazarlığın, şairliğinin ve tiyatronun yanı sıra müziğe de merak salar ve Tataristan'ın önde gelen ses sanatçılarından biri olmayı başarır. Bir röportajında türkülerinin kendi deneyimlerinden oluştuğunu ve başkaları tarafından söylenmesinin hoşuna gitmediğini ifade eder⁴.

Hiciv ve mizah alanında da çalışmalar yapan yazarın bu alanlarda da oldukça başarılı olduğu görülür. Biri insanları ve toplumu eleştirirken diğeri güldürerek düşündüren birbirinden farklı iki dalda pek çok eser verdiği görülür. *Ahir Zaman*, *Kolorado Koşgısı* “Kolorado Böceği”, *Birinci Mexebbet* “İlk Aşk”, *Megnesiz Nizak* “Manasız Tartışma”, *Çın Yaratı* “Gerçek Sevgi”, *Kotlı Bulsın Tıyığız!* “Kutlu olsun Düğününüz!”, *Gonorar* “Teşvik”, *Nurullaniñ İmigrant Söngatullaga Yazgan Hatı* “Nurulla'nın Muhacir Söngatulla'ya Yazdığı Mektubu”, *Töngi*

⁴ (<https://www.business-gazeta.ru/article/101028>) gazete röportajından alınmıştır.

Macaralar “Gece Maceraları” hiciv ve mizah alanında yaptığı çalışmalarıdır (Dautov ve Rahmani, 2009: 555).

Genel olarak değerlendirildiğinde Zölfet Hekim’in eserlerinde iki özelliğin öne çıktığı görülür. Birincisi Zölfet, eserlerinde çevreyi ve insan tasvirlerini çok iyi bir biçimde gözler önüne serer. Sağlam bir betimleme gücüne sahiptir. Yazarın realistik yönü bütün eserlerine yansır. Zölfet Hekim’in eserlerinde dikkat çeken ikinci özellik ise gerek trajedi gerek dram gerek komedi eserleri olsun hepsinde insanlara gerçekçi yaklaşımlar sunmasıdır. Pek çok alanda kendini kanıtlamış bir yazar olarak hayatın farklı noktalarından malzeme çıkararak bunları eserlerinde ve sahnede ortaya koyan, bu malzemedeki yeni fikirler üreten tecrübeli bir sanatçardır.

Sonuç

Zölfet Hekim, Tataristan’ın ünlü roman, hikâye, söz yazarı ve ses sanatçısıdır. Ayrıca dram, komedi, trajedi türlerinde tiyatro piyesleri yazan ve sahnelendiren her türlü alanda kendisini kanıtlamış büyük bir ustadır. Tatar Edebiyatının ve sanatının gelişmesinde büyük rol oynamış Zölfet Hekim’in etkinliği bugün de güçlenerek devam etmektedir. Eserlerinde yer verdiği kahramanlar üzerinden toplumu bir ayna gibi yansıtan yazar, eserlerinin tümünde insanların ve toplumun bozuk, yozlaşmış yönlerini eserlerindeki kurgu ve olaylar üzerinden eleştirerek bizlere sunmaktadır. Şu anda 61 yaşında olan usta yazar halen sanat faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir.

Kaynaklar

- Dautov, R.; Rahmani, R. (2009). Zölfet hekim. *ediplerëbëz*, Kazan: Tatar Kitap Neşriyatı. 555-556.
- Galiullin, T.; Yarullina, R. (2007). Tatar türkleri edebiyatı. *Türk Dünyası Edebiyat Tarihi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları. 676-736.
- Kamaliyeva, A. (2009). Çağdaş tatar tiyatro yazarlarından tufan minnulin’in piyeslerine genel bir bakış. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6/4:64-75.
- Maxmutova, L. T.; Möxemmediyev, M. G.; Sabirov, K. S.; Xanbikova, Ş. S. (Red.) (1977-1981). *Tatar tîliniñ aňlatmalı süzlîği III*. Kazan.
- Öner, M. (2015). *Kazan-Tatar Türkçesi sözlüğü*. Ankara:TDK Yay.
- Öner, M. (2019). Mitolojiden edebiyata su anası. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 19: 47-54.
- Öztürk, M. (2020). *Tatar yazar zölfet hekim’in “agımsuda ni bulmas” adlı romanının dil incelemesi (giriş-inceleme-metin)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnsani ve Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Yarullina Yıldırım, R. (2017). Çağdaş tatar edebiyatında “maskeli kahramanlar”. *The Journal of Academic Social Science Studies*.
- Yarullina Yıldırım, R.; Mingazova, L. (2020). Kazan tatar edebiyatında ve sanatında homay/umay kuşunun “dirilişi”. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 22:1-14.
- Zakirov, R. (2006). *Tatari v menyayutsemsya mire*. Kazan:Tatarskoye Knijnoye İzdatelstvo.
- Zaripova Çetin, Ç. (2006), Tatar edebiyatının gelişimi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*. 9:1694 –528X.
- Zaripova Çetin, Ç. (2009). 1990’lı yıllardan bugüne tatar nesri. *Kültür Evreni*, 1/4. 338-346.
- Zaripova Çetin, Ç. (2018). *XX. yüzyıl tatar edebiyatı*. Türk Dünyası Çağdaş Edebiyatları El Kitabı. İstanbul: Kesit Yayınları.
- (<https://www.business-gazeta.ru/article/101028>) 11.02.2021